

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 61/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 78/2016 zo 14. decembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), z obsahu ktorej vyplýva, že sťažovateľ ňou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tdo 78/2016 zo 14. decembra 2016 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 107/2012 z 25. októbra 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. c) s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov a päť mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu bol podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona uložený ochranný dohľad v trvaní 30 mesiacov.

Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 To 12/2014 z 15. apríla 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s použitím § 138 písm. j) Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov a šesť mesiacov, na výkon ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Krajský súd mu zároveň podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad v trvaní 30 mesiacov a podľa § 77 ods. 1 písm. b) Trestného zákona mu uložil aj povinnosť dvakrát v kalendárnom mesiaci sa osobne hlásiť u probačného a mediačného úradníka v mieste svojho bydliska.

Sťažovateľ následne proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Sťažovateľ s napadnutým uznesením najvyššieho súdu nesúhlasí a zastáva názor, že ním bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené odôvodňuje tým, že v dovolaní okrem iného namieta nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona z dôvodu, že podľa jeho názoru predaj drog viacerým osobám je zahrnutý v základnej skutkovej podstate trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, a to v znaku „predá“, ktorého výklad zahŕňa aj predaj tovaru bližšie neobmedzenému počtu osôb. Uvádza, že vychádzal najmä z vyjadrenia [REDACTED]. Opierajúc sa o § 38 ods. 1 Trestného zákona uvádza, že *„podstatným pre zistenie, či je možné určité konanie právne posúdiť aj podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, je definovanie (právne posúdenie) znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu. Ak by totiž bolo určité konanie zahrnuté už v znakoch základnej skutkovej podstaty, nebolo by možné, to isté konanie, považovať aj za znak kvalifikovanej skutkovej podstaty, pretože to vylučuje ustanovenie § 38 ods. 1 Tz.“*. Pojem „predaj“ podľa jeho názoru *„nie je pojmovo obmedzený počtom zákazníkov..., ktorí nakupujú a ani počtom tovarov, či služieb..., teda za predaj je nutné považovať aj predaj jedného tovaru jednému zákazníkovi ako aj predaj počtom neobmedzeného množstva tovarov neobmedzenému množstvu zákazníkov...“*. Sťažovateľ túto námietku predniesol prostredníctvom ustanoveného obhajcu aj v konaní pred krajským súdom ako súdom odvolacím, ktorý sa s ňou však žiadnym spôsobom nezaoberal. Obdobne aj najvyšší súd tejto otázke venoval len dva odseky, čo sťažovateľ považuje za nepostačujúce.

Zároveň zastáva názor, že jeho právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené aj tým, že spočiatku bolo proti nemu vedené trestné stíhanie pre zločin podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona, a teda nešlo o prípad povinnej obhajoby, orgány činné v trestnom konaní však účelovo využili túto situáciu a vypočuli obvinených bez prítomnosti obhajcov, pričom až neskôr skutok prekvalifikovali na obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, kde už ide o prípad povinnej obhajoby. Je presvedčený, že orgány činné v trestnom konaní mali ešte pred zadržaním obvinených (vrátane sťažovateľa, pozn.) vedomosť o tom, že v danom prípade ide o obzvlášť závažný zločin na základe dôkazov, ktoré si zabezpečili v rámci vykonaných domových prehliadok, a preto mali od začiatku skutok právne kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin. Uvedené sťažovateľ namieta aj v doplnení svojho dovolania, ktoré prostredníctvom ustanoveného

obhajcu zaslal 29. decembra 2016 najvyššiemu súdu, no tento sa tým už nestihol zaoberať, pretože o jeho dovolaní rozhodol 14. decembra 2016. Skôr však túto námietku nepredniesol, pretože sa o nej dozvedel až v decembri 2016.

Sťažovateľ uvádza, že si je vedomý, že v konaní pred ústavným súdom musí mať právneho zástupcu, no keďže nemá žiadne finančné prostriedky a nedisponuje ani so žiadnym hnutelným ani nehnuteľným majetkom, tak žiada, aby mu ústavný súd právneho zástupcu ustanovil. Následne žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a zrušil rozsudok krajského súdu a nariadil vo veci znovu konať.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa neobsahovala petit, teda jednoznačný návrh, o čom má ústavný súd rozhodnúť, keďže sťažovateľ v úvode sťažnosti uviedol, že sťažnosť smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 78/2016 zo 14. decembra 2016, ktorým malo byť porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, no v závere žiadal zrušiť rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ústavný súd prípisom z 21. decembra 2017 sťažovateľa vyzval na odstránenie nedostatkov jeho sťažnosti.

Dňa 16. januára 2018 bolo ústavnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým bližšie špecifikoval petit svojej sťažnosti a zároveň preukázal aj svoje osobné, majetkové a zárobkové pomery na účely ustanovenia právneho zástupcu. Z doplneného podania vyplýva, že sťažovateľ žiada ústavný súd, aby zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 78/2016 zo 14. decembra 2016 a vyslovil porušenie jeho „*práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces*“. Zároveň navrhol vrátiť vec na nové konanie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vychádzal z takto vymedzeného petitu, pričom prihliadol aj na obsah jeho sťažnosti a ustálil predmet konania tak, ako je uvedený v záhlaví tohto rozhodnutia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí obsahovať všeobecné náležitosti uvedené v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti uvedené v § 50 zákona o ústavnom súde v spojení s požiadavkami na návrh na rozhodnutie (petit) vyplývajúcimi z § 56 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde.

Ústavný súd po posúdení obsahu sťažnosti zistil, že sťažnosť sťažovateľa v predložennom znení neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti. V sťažnosti absentuje

najmä petit (návrh na rozhodnutie ústavného súdu), ktorý musí byť formulovaný presne, určito, zrozumiteľne a pritom tak, aby zodpovedal právomoci, ktorú môže ústavný súd uplatniť v príslušnom type konania, teda takým spôsobom, aby mohol byť právne nespochybniteľným východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (m. m. III. ÚS 17/03, III. ÚS 234/04, IV. ÚS 15/08). Nebola splnená ani podmienka povinného právneho zastúpenia. Sťažovateľ síce požiadal o ustanovenie právneho zástupcu, no nepreukázal, že spĺňa podmienky na jeho ustanovenie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyzval sťažovateľ na odstránenie nedostatkov jeho sťažnosti.

Sťažovateľ sa podaním doručeným ústavnému súdu 16. januára 2018 síce snažil odstrániť nedostatky svojej sťažnosti, no napriek tomu jeho podanie neobsahovalo jednoznačný návrh na rozhodnutie (petit) zodpovedajúci požiadavkám vyvoditeľným z § 56 zákona o ústavnom súde, ktorý je v zmysle § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde obligatórnu náležitosťou sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Pri rigoróznom prístupe ústavného súdu by označený nedostatok mohol byť dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí. Uprednostňujúc však materiálny prístup k ochrane ústavnosti ústavný súd napriek uvedenému nedostatku preskúmal sťažnosť aj z hľadiska toho, či existujú aj iné dôvody vyplývajúce z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Ako už bolo uvedené, ústavný súd vychádzal zo sťažovateľom doplneného petitu, prihliadol aj na obsah jeho sťažnosti a ustálil predmet konania tak, že sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 78/2016 zo 14. decembra 2016.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Vo vzťahu k základného právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a preto prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (IV. ÚS 103/2014).

Ústavný súd zdôrazňuje, že podľa konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov. Podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Úlohou

ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Z týchto hľadísk ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol z dôvodu, že po preskúmaní predloženého spisového materiálu nezistil v rozhodnutí krajského súdu také pochybenie, ktoré by malo za následok naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia zistil, že argumentácia sťažovateľa týkajúca sa nesprávnej právnej kvalifikácie skutku, ktorou odôvodňuje porušenie označených práv, je totožná s tou, ktorou odôvodnil aj svoje dovolanie.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia po zistení, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku a na príslušnom prvostupňovom súde v zákonnej lehote podľa § 370 Trestného poriadku, poukázal na podstatu sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a následne v časti relevantnej pre toto konanie k veci uviedol: *«Obvinený [REDAKOVANÉ] námietkami subsumovanými pod dovolací dôvod vyjadrený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vyjadril nesúhlas s právnou kvalifikáciou skutkov ustálených v skutkovej vete napadnutého rozsudku krajského súdu ako pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2*

písm. c) Tr. zák. s použitím § 138 písm. j) Tr. zák., a to dôvodiac množstvom metamfetamínu zaisteného pri domovej prehliadke vykonanej 03. decembra 2011 u obvinenej [REDAKOVANÉ] a u neho a zodpovedajúceho najmenej jednej obvykle jednorazovej dávke, a jednak použitím kvalifikačného znaku podľa § 138 písm. j) Tr. zák. (páchanie trestného činu na viacerých osobách) v rozpore s § 38 ods. 1 Tr. zák.

Na podklade týchto námietok najvyšší súd v predmetnej veci skúmal, či konaním obvineného [REDAKOVANÉ], tvoriacim skutkovú vetu odsudzujúceho rozsudku, boli naplnené (dovolaním obvineného namietané) formálne znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Tr. zák. s použitím § 138 písm. j) Tr. zák., pričom dospel k rovnakému záveru ako odvolací súd.

V skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku vymedzené konanie obvineného [REDAKOVANÉ] spočívajúce v nadobúdaní, následnom predaji a rozvoze metamfetamínu a rastlín obsahujúcich konopu konzumentom prinajmenšom v okrese Námestovo a Dolný Kubín, a to minimálne v rozsudku uvedeným siedmim svedkom, v spojení s prechovávaním najmenej jednej obvykle jednorazovej dávky metamfetamínu zaistenej pri domovej prehliadke, napĺňa objektívnu aj subjektívnu stránku skutkovej podstaty stíhaného trestného činu.

Trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, kto neoprávnene

c) kúpi, predá, vymení, zadováži, alebo

d) prechováva po akúkoľvek dobu, omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor alebo kto takú činnosť sprostredkuje.

Podľa § 172 ods. 2 písm. c) Tr. zák. odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

Závažnejším spôsobom konania sa podľa § 138 písm. j) Tr. zák. rozumie páchanie trestného činu na viacerých osobách, pričom viacerými osobami sa na účely tohto zákona rozumejú najmenej tri osoby (§ 127 ods. 12 Tr. zák.).

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že k odsúdeniu za predmetný drogový delikt, spočívajúci v zadovážení, prechovávaní a predaji omamnej a psychotropnej látky môže dôjsť aj bez toho, aby bola taká látka fyzicky zaistená. Zákon (v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov) nepredpisuje, akým spôsobom (s použitím akých dôkazných prostriedkov) má byť manipulácia s drogami, popísaná v § 172 ods. 1 Tr. zák., dokázaná. Za takéhoto stavu potom vymedzenie skutku tak, ako bol ustálený odvolacím súdom (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť), neumožňuje ani dovolaciemu súdu dospieť ohľadom jeho právnej kvalifikácie k inému záveru. Nadobúdanie drogy za účelom jej následného predaja (právne kvalifikované podľa § 172 ods. 1 písm. c) Tr. zák.) predznamenáva aj vo vzťahu k jej prechovávaniu právnu kvalifikáciu podľa § 172 ods. 1 [písm. d)] Tr. por., a to bez ohľadu na množstvo drogy zaistenej u obvineného v deň (domovej) prehliadky. Zo skutkových okolností ustálených v predmetnej veci krajským súdom je totiž zrejmé, že v prípade obvineného... nejde o prechovávanie drogy len pre vlastnú potrebu v zmysle § 171 Tr. zák. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že potreba kvantifikácie konkrétneho množstva, respektíve hodnoty drogy vyvstáva v prípade jej prechovávania len pre vlastnú potrebu.

Dovolací súd sa nestotožnil ani s dovolacou námietskou obvineného [REDAKOVANÉ], ktorou tento, s poukazom na ustanovenie § 38 ods. 1 Tr. zák., namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil jeho konanie, keď ho právne kvalifikoval ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Tr. zák. s použitím § 138 písm. j) Tr. zák., teda ako spáchaný na viacerých osobách. Podľa názoru obvineného predaj drog v zmysle základnej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. c) Tr. zák. zahŕňa predaj drog neobmedzenému počtu osôb, preto nie je možné použiť kvalifikovanú skutkovú podstatu tohto trestného činu s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j) Tr. zák. Aplikáciu osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 138 písm. j) Tr. zák. podľa obvineného vylučuje aj skutočnosť, že (hoci všeobecne môže byť popri záujme na kontrolovanom nakladaní s omamnými a psychotropnými látkami, jedmi alebo prekurzormi hoci aj len sekundárnym objektom tohto trestného činu aj život a zdravie človeka), v prejednávanom prípade nebola predmetom útoku žiadna osoba.

Vo vzťahu k týmto námietkam najvyšší súd poukazuje na ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je pri trestnom čine podľa § 172 Tr. zák. čin spáchaný na osobe, ak páchatel' omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor zabezpečil niektorým zo spôsobov uvedených v odseku 1 písm. a) až c) tohto ustanovenia (napr. doviezol, kúpil, zadovážil alebo predal) od inej osoby alebo inej osobe, na jej vlastné použitie alebo na ďalšiu distribúciu, a ktorá teda nie je poškodeným. Od tohto sa potom odvíja posúdenie znaku „na chránenej osobe“ v zmysle § 139 ods. 1 a § 172 ods. 2 písm. d) Tr. zák. a znaku „na viacerých osobách“ v zmysle § 138 ods. 1 písm. j) a § 172 ods. 2 písm. c) Tr. zák.

Obvinenému dáva súčasne do pozornosti, že trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi je zaradený v I. hlave 3. diele osobitnej časti Trestného zákona medzi trestnými činmi ohrozujúcimi život alebo zdravie. Medzi týmito trestnými činmi sú zaradené tie trestné činy, pri ktorých je ohrozenie života alebo zdravia človeka jediným alebo primárnym objektom. Z hľadiska objektívnej stránky stačí samotné ohrozenie života alebo zdravia. Tým sa prirodzene myslí zdravie a život osoby (osôb), a nie obava štátu, že by stratou kontroly nad predajom takýchto látok bol ukrátený ekonomicky. Nemožno preto súhlasiť s názorom obvineného, že uvedený trestný čin nie je možné spáchať na viacerých osobách, pretože predmetom útoku nie je človek. Úmyslom zákonodarcu zavedením uvedeného kvalifikačného znaku skutkovej podstaty trestného činu je potrestanie páchatel'ov, ktorí distribuujú omamné či psychotropné látky viacerým osobám (tzv. dílerov drog), čím je ohrozený život a zdravie týchto osôb.

Zaradenie trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi medzi trestné činy ohrozujúce život alebo zdravie je zároveň odpoveďou na ďalšiu z uplatnených námietok obvineného [REDAKOVANÉ], spočívajúcu v neuplatnení okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu, a to súhlasu poškodeného podľa § 29 ods. 1 Tr. zák., použitie ktorej v zmysle citovaného ustanovenia neprichádza do úvahy, pokiaľ konanie páchatel'a smeruje proti životu alebo zdraviu poškodeného.

Na základe popísaných skutkových okolností prípadu mal dovolací súd za jednoznačne preukázané, že obvinený [REDAKOVANÉ] svojim úmyselným konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby

omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Tr. zák. s použitím § 138 písm. j) Tr. zák., keď neoprávnene nadobúdala, predávala a prechovávala po akúkoľvek dobu metamfetamín a rastliny obsahujúce konopu, pričom predávajúc drogu podľa dotknutých skutkových zistení najmenej až siedmim osobám vymenovaným priamo v skutkovej vete napadnutého rozsudku krajského súdu, páchal tento čin závažnejším spôsobom konania, t. j. na viacerých osobách (najmenej tri osoby v zmysle legálnej definície uvedenej v § 127 ods. 12 Tr. por.). Skutok, ako je popísaný vo výroku odsudzujúceho rozsudku, je teda aj pri dotknutej okolnosti správne právne kvalifikovaný...

Najvyšší súd uvádza, že po preskúmaní predloženého spisového materiálu nezistil v napadnutom rozhodnutí krajského súdu také pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Z vymedzenia skutku tak, ako bol ustálený súdom druhého stupňa, je jednoznačné, že je trestným činom a že obvinený... naplnil jeho skutkovú podstatu tak, ako je vymedzená v Trestnom zákone, teda k nesprávnej aplikácii práva zo strany súdu nedošlo. S ohľadom na správnu aplikáciu príslušných hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je rozhodnutie odvolacieho súdu v tomto zmysle plne v súlade so zákonom.»

Vo vzťahu k namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd najskôr zdôrazňuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, keď je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa. V tomto smere ústavný súd dlhodobo plne akceptuje, že najvyšší súd ako súd dovolací nie je už na základe samotného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku) predurčený na úplný prieskum rozsudkov nižších súdov činných v rámci trestného konania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov. Už samotné chápanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku ospravedlňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom (napr. IV. ÚS 294/2010).

Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že právny názor, na ktorom je založené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v okolnostiach danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa. Najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci a v súlade s na vec sa vzťahujúcim právnymi predpismi. Pri odôvodnení svojho názoru vychádzal z už ustálenej súdnej praxe (napr. sp. zn. 1 Tdo 26/2011, sp. zn. 5 Tdo 77/2012, sp. zn. 3 Tdo 35/2014, sp. zn. 6 Tdo 10/2016, pozn.) a primeraným spôsobom odôvodnil, prečo bolo potrebné konanie obvineného právne kvalifikovať práve ako obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s použitím § 138 písm. j) Trestného zákona, pričom zároveň vo vzťahu k tejto otázke zdôraznil aj úmysel zákonodarcu sledovaný použitou zákonnou úpravou. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorý zodpovedá požiadavkám, ktoré vyplývajú z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj v prípade, ak by ústavný súd prípadne nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba vtedy, ak by bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03, IV. ÚS 792/2013). Z ústavnoprávneho hľadiska však ústavný súd nevzhliadol žiaden dôvod, na základe ktorého by mohol spochybniť závery vyjadrené v napadnutom uznesení najvyššieho súdu.

Ako neopodstatnenú vyhodnotil ústavný súd aj námietku sťažovateľa týkajúcu sa toho, že k porušeniu jeho označených práv malo dôjsť aj tým, že orgány činné v trestnom konaní svojím postupom v podstate účelovo obišli zákon, keď spočiatku viedli proti nemu

trestné stíhanie len pre zločin podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona, kde nejde o prípad povinnej obhajoby, a vypočuli ho bez obhajcu, a až následne skutok prekvalifikovali na obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, kde už ide o prípad povinnej obhajoby. Sťažovateľ zároveň uviedol, že túto námietku predniesol až v doplnení svojho dovolania, ktoré prostredníctvom ustanoveného obhajcu zaslal najvyššiemu súdu 29. decembra 2016, no tento sa tým už nestihol zaoberať, pretože o jeho dovolaní rozhodol 14. decembra 2016. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že predmetom predbežného prerokovania bolo sťažovateľom namietané porušenie jeho práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, keďže sa však najvyšší súd uvedenou námietkou ani nemal možnosť zaoberať, pretože ju sťažovateľ uplatnil až po rozhodnutí o jeho dovolaní, napadnutým uznesením nemohlo z tohto dôvodu dôjsť ani k porušeniu označených práv.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde je jednou z možností, pre ktoré ústavný súd môže odmietnuť sťažnosť sťažovateľa, jej zjavná neopodstatnenosť. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení, sťažnosť sťažovateľa preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho návrhmi uplatnenými v petite sťažnosti.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu uvádza, že z dôvodu hospodárnosti konania sa už otázkou odstránenia procesnej prekážky konania spočívajúcej v nedostatku kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa nezaoberal, pretože dôvody, pre ktoré ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti, by neboli odstrániteľné ani prostredníctvom právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2018